

Oponentský posudek na rigorózní práci

Mgr. Petry Skařupové na téma

„Prostředky nahrazující vazbu v trestním řízení“

I. Rigorozantka předložila rigorózní práci čítající 124 číslovaných stran textu včetně obsahu, abstraktu, seznamu literatury, klíčových slov, seznamu zkratk a příloh. Vlastní text práce je obsažen na 111 stranách (str. 4-114). Zvolenou problematiku lze považovat za aktuální vzhledem ke změnám trestního řádu, které zasáhly i do ustanovení o vazbě. Poslední rozsáhlejší novela vazebního práva byla provedena zákonem č. 459/2011 Sb. Četné novely, z nichž u některých byl přímo v důvodové zprávě deklarován cíl – zjednodušení právní úpravy, přinesly celou řadu aplikačních problémů. Rigorozantka se v práci věnuje více aplikačním problémům, nežli teoretickým východiskům. Není to však na škodu tohoto druhu práce.

II. Obsah práce tvoří 8 kapitol, které jsou vesměs dále členěny. Členění lze považovat za zdařilé a přehledné. Netypická je absence úvodu, v němž bývá nastíněn důvod výběru tématu, definován cíl práce (popř. hypotézy) a popsány použité metody vědecké práce.

V určitém směru je nahrazením úvodu první kapitola (vymezení pojmu vazby, její postavení a účel v trestním právu procesním). K této kapitole mám nejvíce připomínek jak věcných tak formálních. Rigorozantka se dopustila těchto pochybení:

- nepřesná vyjádření – osobou obviněnou je nejen ten, komu bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání (kategorické tvrzení na s. 8 práce) – k tomu srov. § 314b o účincích doručení návrhu na potrestání soudu; pro vzetí do vazby není nutné, aby soud dospěl k závěru, že obviněný s největší pravděpodobností spáchal skutek, neboť i zákonný text zní, že zjištěné skutečnosti tomu pouze „nasvědčují“ (s. 9);
- výklad je v rozporu s právní úpravou – v poznámce č. 13 pod čarou je připuštěna možnost náhradního doručení usnesení o zahájení trestního stíhání s odkazem na § 62 a § 63 TrŘ, což je v rozporu s § 63 odst. 5 TrŘ, který výslovně vylučuje možnost náhradního doručení tohoto rozhodnutí;
- nezohlednění novely provedené zákonem č. 459/2011 Sb.; práce obsahuje chybné odkazy na ustanovení zákona (např. na s. 12 – 13, odkaz v poznámce pod čarou č. 24); z toho pak plynou i chyby věcné - po novele již nerozhoduje o dalším trvání vazby státní zástupce);
- jazykové prohřešky – např. „stádia“ namísto stadia;
- chyby písařské – na s. 4 je odkazováno na „čl. 10 Ú“ (patrně Ústavy);
- nesrozumitelnost textu – na s. 6 se uvádí: „Zákonná ustanovení, jež zpřesňují stěžejní úpravu této rigorózní práce (...)“.

Kapitola 2 obsahuje stručný historický exkurz do právní úpravy prostředků nahrazujících vazbu. Tuto kapitolu považuji za zdařilou.

Kapitola 3 je popisem právní úpravy prostředků náhrady vazby *de lege lata*. Připomínky autorky k právní úpravě nejsou vesměs juristického charakteru, ale jsou spíše jakýmsi zhodnocením účinnosti konkrétního opatření nahrazujícího vazbu z hlediska praxe.

Zvláštní úprava nahrazení vazby u mladistvého je předmětem zkoumání v kapitole 4, pozornost se upírá především k umístění mladistvého v péči důvěryhodné osoby.

Komparativnímu srovnání s německou a slovenskou právní úpravou se věnuje rigorozantka v kapitola 5. Mám pochybnosti, zdali autorka při výkladu německé právní úpravy užila primární prameny. Zdá se mi, že byly využity odvozené prameny (viz díla J. Ivora, R. Svatoše, P. Zemana), které sama cituje pod čarou.

V kapitole 6 jsou nastíněny alternativy náhrady vazby z pohledu nové podoby trestního práva procesního. Mezi nimi dominují instituty předběžného opatření a elektronického sledování. Vychází-li rigorozantka ze zveřejněného věcného záměru rekodifikace trestního práva procesního, je třeba mít na paměti, že tento věcný záměr byl schválen před několika lety, tudíž je již v některých směrech překonán novějšími novelizacemi. Dále dodávám, že úprava předběžných opatření je součástí návrhu zákona o obětech trestných činů, který byl schválen Poslaneckou sněmovnou ČR (Sněmovní tisk č. 617, 6. volební období), což však v době odevzdání práce nemohla diplomantka zohlednit.

V předposlední kapitole jsou pouze recipovány poznatky z výzkumu – opatření nahrazující vazbu v trestním řízení, které byly publikovány v časopise Trestněprávní revue 2011, č. 5.

Poslední kapitolu tvoří závěr a úvahy de lege ferenda. Z úvah nad změnami právní úpravy autorka akcentuje možnost náhrady vazby i u vazby koluzní a omezení výčtu trestných činů, u nichž není možné vazbu nahradit peněžitou zárukou.

III. Práci považuji jako celek za standardní, s výhradami uvedenými výše. Dále lze vytknout chybné citování literatury (nikoli dle normy ISO 690/2011). Neúplně, nejednotně a chybně je citována i judikatura (srov. i její přehled na s. 120 a 121, z níž je nejednotnost zřejmá). Seznam literatury je rozsahem odpovídající, řazení titulu v seznamu je atypické.

Názory autorky prezentované v práci odpovídají dostupné literatuře, kterou cituje v dostatečné míře. Autorka víceméně popisuje současný stav, na vybraných místech komentuje současnou právní úpravu včetně úvah de lege ferenda. Práci lze z formálního hlediska považovat za snahu o komplexní pojednání o problematice, byť je na řadě míst pouze popisná.

Stylisticky a jazykově je práce na přijatelné úrovni, neobsahuje ani četné ani závažné písařské chyby, prosta jich však není (viz kritika první kapitoly, ale nejen tam, např. na s. 113 „přípravně“ namísto „přípravě“).

IV. Otázky a náměty k obhajobě:

Uved'te svůj návrh, zdali úprava předběžných opatření v návrhu zákona o obětech trestných činů, kterým se mění mimo jiné i trestní řád, je způsobilá být další náhradou vazby. K tomu srov. Sněmovní tisk č. 317, 6. volební období, jakož i změny navrhovaného textu v průběhu jeho projednávání.

V. Závěrem lze konstatovat, že předložená práce **splňuje obsahové a formální požadavky kladené na rigorózní práce** (s výše uvedenými výhradami), a proto ji **doporučuji k ústní obhajobě.**

V Praze dne 6. ledna 2013

doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.